

Inleiding bij het nieuwe Formulier en de Handleiding Casusconceptualisatie van de ISST (Versie 3.8, 2024)

Hierbij presenteren we de tweede herziene versie van het Formulier voor Casusconceptualisatie van de ISST, dat wil zeggen versie 3. Versie 2 verscheen in 2018, en het Case Conceptualization Committee heeft meer dan drie jaar gewerkt aan deze update en herziene versie. Voor deze herziening hebben we voorbeelden bekeken van het ingevulde formulier, ontvangen van cursisten in de certificeringsprocedure, plus de bijbehorende scores, gegeven door hun beoordelaars. Deze werkwijze bracht diverse problemen met het vorige formulier aan het licht. Eén duidelijk probleem dat we ondervonden, was dat dezelfde informatie over de ervaring van een cliënt in meerdere secties van het formulier vermeld kon worden, wat in de praktijk inderdaad vaak tot herhaling leidde. Hieruit bleek dat er behoefte was aan meer duidelijkheid in de structuur en de instructies, zodat dergelijke herhalingen voortaan voorkomen kunnen worden.

Doelstellingen van het Formulier voor Casusconceptualisatie

Het Formulier voor Casusconceptualisatie is niet bedoeld voor dagelijks gebruik in de praktijk. Er wordt dus niet van schematherapeuten verwacht dat ze dit formulier in hun dagelijkse praktijk standaard voor al hun casussen gebruiken. Daarvoor is het te uitgebreid en te gedetailleerd. Toch biedt de globale structuur van het Formulier voor Casusconceptualisatie cursisten en supervisors wel nuttige informatie over de factoren waar aandacht voor moet zijn als een casus met schematherapie behandeld wordt, en over de centrale begrippen die een rol spelen in de casusconceptualisatie.

Het formulier is echter hoofdzakelijk bedoeld voor het evalueren van certificeringsaanvragen van aspirant-schematherapeuten en voor trainingsdoeleinden, zoals hieronder verder wordt beschreven:

1. Evaluatie voor registratie

Het formulier dient in de eerste plaats als evaluatiemethode, om te bepalen in hoeverre een therapeut die in aanmerking wil komen voor registratie als lid van de ISST de procedure van casusconceptualisatie goed kan uitvoeren. Elke kandidaat voor geregistreerd lidmaatschap moet door middel van het ingevulde formulier laten zien te beschikken over het inzicht en de vaardigheden die nodig zijn om de voornaamste begrippen uit het schematherapiemodel te kunnen toepassen op de casus waarvan de kandidaat een sessieopname inlevert ter beoordeling.

2. Trainingsinstrument

In de tweede plaats dient het formulier als trainingsinstrument. De door de ISST vereiste basis cursus van 40 uur biedt nauwelijks tijd voor meer dan een introductie in de principes van de casusconceptualisatie. De daadwerkelijke uitvoering van de casusconceptualisatieprocedure is iets wat in de praktijk moet worden geleerd, door er onder begeleiding van een supervisor mee te oefenen op specifieke casussen. Door het

Formulier voor Casusconceptualisatie in te vullen voor een paar casussen, leert de therapeut in opleiding de stappen die nodig zijn voor het opstellen van een heldere casusconceptualisatie. In de nieuwe versie van 2024 worden deze stappen duidelijker puntsgewijs benoemd, met specifiekere instructies. Door het formulier aan de hand van deze stappen in te vullen, doen cursisten een gestructureerde leerervaring op die hen helpt met het ontwikkelen en versterken van hun vaardigheden op het vlak van casusconceptualisatie.

Van docenten die de basiscursus van 40 uur geven, wordt niet verwacht dat ze cursisten tijdens die cursus met het formulier leren werken. We adviseren docenten om tijdens de introductiecursus hooguit een korte introductie over het formulier te geven. Wanneer cursisten eenmaal supervisie volgen, kunnen ze beginnen met het invullen ervan voor een of twee van hun casussen, en kunnen ze daar die casussen voor kiezen waarvan ze verwachten dat ze er in het kader van hun registratieprocedure een sessieopname van zullen maken en inleveren.

Algemene structuur en functie van het nieuwe Formulier voor Casusconceptualisatie

Deze nieuwe versie van het Formulier voor Casusconceptualisatie belicht de verbanden tussen de aspecten die het belangrijkste zijn voor het conceptualiseren van casussen:

- Het invullen moet inzicht opleveren in:
 - De huidige problemen in het leven van de cliënt in alle belangrijke levensgebieden.
 - De ontwikkelingsgeschiedenis van de cliënt, met bijzondere aandacht voor tegenslagen, on vervulde behoeften en het ontstaan van maladaptieve schema's op jonge leeftijd.
 - De huidige sterke punten en capaciteiten van de cliënt die betrekking hebben op het functioneren van zijn/haar Gezonde Volwassene
 - De diverse schemamodi en hun onderlinge verbanden.
 - De manier waarop maladaptieve schemapatronen in stand worden gehouden door copingpatronen die schadelijke gevolgen hebben voor de cliënt.
- Dit alles levert de basisinformatie op die nodig is voor:
 - Belangrijke beslissingen over het managen van de therapeutische relatie en het inspelen op specifieke re-parenting-behoeften.
 - Het stellen van de juiste doelen.
 - De planning en uitvoering van de behandeling.

Hiermee stelt het formulier nieuwe kwaliteitseisen voor casusconceptualisatie binnen de ISST.

Het gebruik van het Formulier voor Casusconceptualisatie: hoe en wanneer

Beoordeling van casussen in het kader van de registratieprocedure

Zoals al eerder is gezegd, is het voor het consolideren van de vereiste conceptualisatievaardigheden waarschijnlijk voldoende dat cursisten een of twee

casusconceptualisaties uitvoeren door de instructies in het formulier op te volgen. Om te voldoen aan de eisen van de ISST, hoeft het formulier alleen te worden ingevuld voor die casussen waarvan opnames worden ingeleverd in het kader van de registratieprocedure. Daarnaast kunnen supervisors en opleiders er zelf voor kiezen om hun supervisanten/cursisten aan te moedigen of te verplichten om het daarnaast ook voor andere casussen te gebruiken.

Aanscherping van de vaardigheden van supervisors en opleiders

Het nieuwe Formulier voor Casusconceptualisatie kan ook supervisors en opleiders handvatten bieden. Met name voor diegenen die het gevoel hebben hier nog wat hulp bij te kunnen gebruiken, kan het nieuwe formulier een hulpmiddel zijn om hun eigen vaardigheden op het vlak van de casusconceptualisatie te verbeteren, zodat ze hun supervisorrol met meer zelfvertrouwen kunnen vervullen en beter zijn toegerust voor het beoordelen van de sessie-opnames en casusconceptualisaties van aspirant-leden. De ISST zal webinars en workshops over het gebruik van het formulier ontwikkelen om hieraan bij te dragen.

Nieuwe ontwikkelingen in het schematherapiemodel weergeven

Sinds de begintijd van het model is er in de kern niet zoveel veranderd aan de aanpak van de casusconceptualisatie. Toch worden sommige begrippen doorlopend onder de loep genomen en geëvalueerd, en worden er regelmatig nieuwe perspectieven geïntroduceerd. Voorbeelden daarvan zijn recente suggesties om de lijst met vroegkinderlijke maladaptieve schema's uit te breiden, de manier van onderkennen en benoemen van schemamodi en de manier waarop basisbehoeften worden geconceptualiseerd. Die veranderingen weerspiegelen de creativiteit in de ISST-gemeenschap.

Het is niet de bedoeling van dit formulier om deze ontwikkelingen dwingend op te leggen. Wat modi betreft bijvoorbeeld, gaat het formulier nog altijd uit van de indeling in de hoofdcategorieën Gezonde Volwassene-, kind-, ouder- en copingmodi; die indeling is niet veranderd. Wel is er ruimte gekomen voor enige variatie in de manier waarop specifieke modi binnen deze brede categorieën worden benoemd en begrepen. Onderzoekers en opleiders hebben verschillende suggesties aangedragen over het onderkennen van submodi binnen de brede moduscategorieën en het mogelijke nut daarvan. Dit zijn meestal geen nieuwe modi, maar differentiaties binnen bestaande modi. Om deze ontwikkeling recht te doen, geven we nu twee lijsten met modi: 1) een basislijst met modi die algemeen worden erkend, en 2) een uitgebreide lijst met modi waar in de recente literatuur veel aandacht voor is geweest en die veel opleiders en supervisors als een nuttige toevoeging voor hun conceptualisering van praktijkcasussen ervaren.

Reactie op feedback en dankwoord

We willen alle ISST-leden bedanken die ons tijdens het werken aan dit nieuwe formulier via formele en informele kanalen van feedback hebben voorzien. Dankzij deze feedback is het formulier sterk verbeterd. Iemand die we graag bij naam willen noemen is George

Lockwood; we zijn hem dankbaar voor zijn hulp met de herziening van sectie 7.2 over basisbehoeften, die nu beter aansluit bij recente onderzoeksbevindingen.

Over sommige kwesties bestonden verschillende standpunten waar wij een knoop over moesten doorhakken. Dit geldt met name voor sectie 4 over het diagnostische perspectief op problematiek van cliënten, die sommige leden geheel uit het formulier wilden verwijderen. Op pagina 2 van de Handleiding Casusconceptualisatie geven wij gedetailleerde uitleg over onze redenen om deze sectie toch te handhaven.

Tot slot willen we Jeff Conway bedanken, die tot eind 2022 voorzitter van het Case Conceptualization Committee was. Hij gaf zijn rol als voorzitter van de commissie op om zich volledig te kunnen wijden aan zijn functie van voorzitter van de ISST. Hij was sterk betrokken bij de ontwikkeling en verfijning van het nieuwe formulier en de nieuwe handleiding, en leverde er een belangrijke bijdrage aan.

ISST Case Conceptualization Committee: David Edwards (voorzitter),
Poul Perris, Vartouhi Ohanian, Tijana Mirovic.

27 juni 2024